

NCERT Solutions for Class 7th Sanskrit Chapter 4

Question 2:

मञ्जूषातः अव्ययपदानि चित्वा वाक्यानि पूरयत-

अलम् अन्तः बहिः अधः उपरि

- (क) वृक्षस्य खगाः वसन्ति।
(ख) विवादेन।
(ग) वर्षाकाले गृहात् मा गच्छ।
(घ) मञ्चस्य श्रोतारः उपविष्टाः सन्ति।
(ङ) छात्राः विद्यालयस्य प्रविशन्ति।

Answer:

- (क) वृक्षस्य उपरि खगाः वसन्ति।
(ख) अलम् विवादेन।
(ग) वर्षाकाले गृहात् बहिः मा गच्छ।
(घ) मञ्चस्य अधः श्रोतारः उपविष्टाः सन्ति।
(ङ) छात्राः विद्यालयस्य अन्तः प्रविशन्ति।

Question 3:

अशुद्ध पदं चिनुत-

- (क) गमन्ति, यच्छन्ति, पृच्छन्ति, धावन्ति। -----
(ख) रामेण, गृहेण, सर्पेण, गजेण। -----
(ग) लतया, सुप्रिया, रमया, निशया। -----
(घ) लते, रमे, माते, प्रिये। -----
(ङ) लिखति, गर्जति, फलति, सेवति। -----

Answer:

- (क) गमन्ति, यच्छन्ति, पृच्छन्ति, धावन्ति। गमन्ति
(ख) रामेण, गृहेण, सर्पेण, गजेण। गजेण
(ग) लतया, सुप्रिया, रमया, निशया। सुप्रिया
(घ) लते, रमे, माते, प्रिये। माते
(ङ) लिखति, गर्जति, फलति, सेवति। सेवति

Question 4:

मञ्जूषातः समानार्थकपदानि चित्वा लिखत-

प्रसन्नतायाः चिकित्सकम् लब्ध्वा कुटिलः दक्षाः

- प्राप्य -----
कुशलाः -----
हर्षस्य -----
वक्रः -----

वैद्यम् -----

Answer:

प्राप्य लब्ध्वा

कुशलाः दक्षाः

हर्षस्य प्रसन्नतायाः

वक्रः कुटिलः

वैद्यम् चिकित्सकम्

Question 5:

अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि एकपदेन लिखत-

(क) मञ्चे कति बालकवयः उपविष्टाः सन्ति?

(ख) के कोलाहलं कुर्वन्ति?

(ग) गजाधरः कम् उद्दिश्य काव्यं प्रस्तौति?

(घ) तुन्दिलः कस्य उपरि हस्तम् आवर्तयति?

(ङ) लोके पुनः पुनः कानि भवन्ति?

(च) दशमः ग्रहः कः?

Answer:

(क) चत्वारः।

(ख) श्रोतारः।

(ग) गजाधरः आधुनिकं वैधं उद्दिश्य काव्यं प्रस्तौति।

(घ) तुन्दिलः तुन्दस्य उपरि हस्तम् आवर्तयति।

(ङ) शरीराणि।

(च) जामाता।

Question 6:

मञ्जूषातः पदानि चित्वा कथायाः पूर्तिं कुरुत-

नासिकायामेव वारंवारम् खड्गेन दूरम् मित्रता मक्षिका

व्यजनेन उपाविशत् छिन्ना सुप्तः प्रियः

पुरा एकस्य नृपस्य एकः ----- वानरः आसीत्। एकदा नृपः ----- आसीत्।

वानरः ----- तम् अवीजयत्। तदैव एका ----- नृपस्य नासिकायाम् -----
----- ।

यद्यपि वानरः ----- व्यजनेन तां निवारयति स्म तथापि सा पुनः पुनः नृपस्य -----
----- उपविशति स्म। अन्ते सः मक्षिकां हन्तुं ----- प्रहारम् अकरोत्। मक्षिका तु उड्डीय -----
----- गता, किन्तु खड्गप्रहारेण नृपस्य नासिका ----- अभवत्। अतएवोच्यते-
"मूर्खजनैः सह ----- नोचिता।"

Answer:

पुरा एकस्य नृपस्य एकः प्रियः वानरः आसीत्। एकदा नृपः सुप्तः आसीत्। वानरः व्यजनेन तम् अवीजयत्। तदैव
एका मक्षिका नृपस्य नासिकायाम् उपाविशत् ।

यद्यपि वानरः वारंवारम् व्यजनेन तां निवारयति स्म तथापि सा पुनः पुनः नृपस्य नासिकायामेव उपविशति स्म।
अन्ते सः मक्षिकां हन्तुं खड्गेन प्रहारम् अकरोत्। मक्षिका तु उड्डीय दूरम् गता, किन्तु खड्गप्रहारेण नृपस्य नासिका
छिन्ना अभवत्। अतएवोच्यते-"मूर्खजनैः सह मित्रता नोचिता।"

Question 7:

विलोमपदानि योजयत-

अधः नीचैः

अन्तः सुलभम्

दुर्बुद्धे! उपरि

उच्चैः बहिः

दुर्लभम् सुबुद्धे!

Answer:

अधः उपरि

अन्तः बहिः

दुर्बुद्धे! सुबुद्धे!

उच्चैः नीचैः

दुर्लभम् सुलभम्

***** END *****